

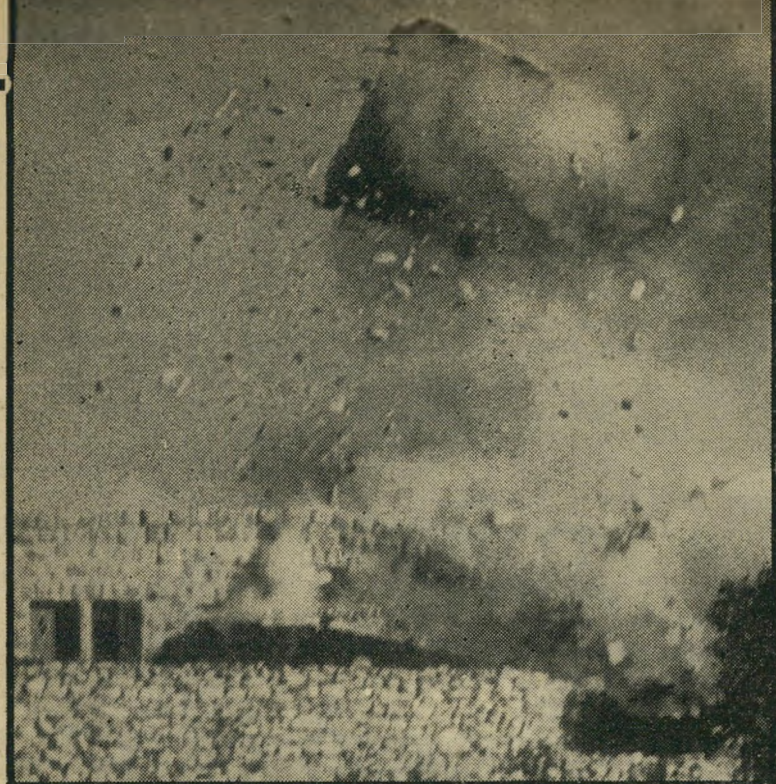
חברון- העיר השקטה ביותר מאז הכיבוש-

נכנסה למעגל השירור ופעולות העונשין

בשך זמן ממושך, נדמה היה שר חברון מהדה אי של שקט ושיתוף פעולה ישראלי-ערבי, ביס הגועש של השטר חים המוחזקים, התוססים בין השפעתם של אירגוני-הטרור לבין פעילותו של המימשל הצבאי, תקיף-המישמעתי.

היה גם מי שהישלה עצמו, כי אפשר להפסי את דעתם של נכבדים ומנהיגי-גדה, מסוגם של השייך אל-ג'עאברי, להנהיג ב- חברון חיים-בצחתי בין אורחים ערביים לאומנים לבין מתחלים יהודיים פאנאטיים. אבל המשלים עצמם — ובראשם משה דיין עצמו — התעוררו, לפני שבוע, כאשר רימון שהושלך עליידי עז אל-דין סלהאם, בן ה-17, על היהודים במדרגות המובילות לתוך מיסגד איבראהים שבחברון, בו שוכנת מערת-המכפלה, שם קץ לירח-הדבש ובישר מלחמת-קיצוניים חדשה ועקובה בדם וב- אלימות בעיר השקטה של הגדה המערבית.

להתפוצצות גרמו, בעקיפין, המת- נחלים השוביניסטיים-דתיים, אנשי ארץ- ישראל השלימה, שכפו על המימשל הצבאי — ועל שר-הביטחון משה דיין — את נוכ- חותם, לאחר שהתגנבו לעיר במרמה, ב- איצטלה של מבקרים-לרגע.

חמא ועונשו מימין: כך נראו המדרגות המובילות לאשנב מערת-המכפלה לאחר ההתנקשות: על הארזים, כיפה סרוגה, כיפה שחורה, וכתמידם מרובים. למעלה: ביתו של הצעיר בן ה-17, שנשלח להטיל את הרימון, פוצץ בפעולת-עונשין נמרצת. יחד עם בית זה פוצץ, בטעות, ביתו של בן-דודו של המתנקש.

ברית ההקיצונים

ודחק אלה שדגלו בשיתוף-פעולה במצב רוח הגובל עם פאניקה. "הדחפור שהרס את השער המזרחי הוא כמו הטראקטור שהרס את שכונת-המוג'ר- ביים ליד הכותל", אמר השייך מוחמד אל- ג'עאברי, השבוע. "ידענו שבבואם של ה- מתיישבים באו אלינו צרות."

לדעת אד"ג עאברי מברשת הריסת- השער, ממש כהריסת שכונת-הכותל, את הפקעת השטח שלידו. "שם הפקיעו את השטח

הלכה הדתית המוסלמית, להיכנס למקום קדוש לדת זו — ועוד בשעות-התפילה. וכל עוד לא נפתרה בעייה זו לשביעות- רצונם של הקיצונים שבשני הצדדים — יש לחשוש שמעגלי-הדמים של טרור, טרור נגדי, פעולות-עונשין ותגובות על פעולות- עונשין יימשך, ללא הפוגה.

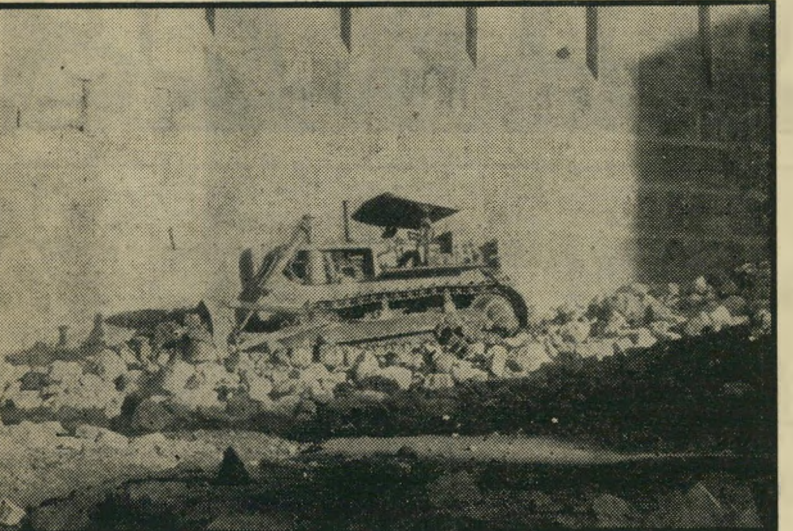
כי גם בלי הפרובוקאציות של המת- נחלים, שהפגינו בחגים היהודיים את זילזולם למאמינים המוסלמים, היה בא, ב- הכרה, יום-ההתפוצצות.

עצם מהותו של כיבוש צבאי היא — שהוא גורר דיכוי; ודיכוי גורר טרור; וטרור גורר פעולות-עונשין, כגון פיצוצים. אלא שגם כאן אירעו דברים בלתי-צפויים שאם לא היו טראגיים כל-כך היו ממש קומדיה של טעויות.

כמו פיצוצם של שישה בתים — שחלקם לא היו שייכים כלל לאנשים המעורבים במעשי-טרור, סיפר עדי-איה מחברון: "באו החבלנים, שמו חומר-נפץ ליד ביתו של עז אל-דין סלהאם. אמרנו להם: 'וא רבותי, רגע!' אמרו: 'תגידו אחר-כך!' ופר- צצו. או שאלו — מה יש?' אמרנו להם: 'זה לא אותו סלהאם, זה ביתו של בן-דודו שפיצצתם.' אה, ואיפה הבית?' שם! הלכו גם לבית השני ופיצצו אותו."

סיפור עוד יותר טראגי היה בפיו של אבי העצור, רושני סלהאם (70) העצור בשתי עיניו והמתפרנס מהובלת פחיימים על המורה, לבתי-הקפה שבסביבה. "בני אידים עזב את חברון לפני כשמו- נה חודשים", סיפר. "הוא עשה זאת ברש- יון המימשל. נסע לעמאן והתחיל לעבוד שם כסולדג, אצל רג'אב חדאייב, בכירת-ירדן. "שילטונות-המימשל התחילו לחפש את- ריו, אני לא יודע מדוע. לא בא — עצרו את בני השני, מוחמד עז אל-דין, שעבד קודם כנוטר במחלקה לעבודות ציבוריות. אחרי תשעה ימים שיתררו אותו וביקשו ממני שאביא את בני השני מעמאן.

"אמרתי להם: לא יכול. התחתנת עם אשה אחרת, גר איתה בדידה בת שני החוד- רים — ולכן שני הבנים שלי בכלל כבר לא באים אלי. אין לי עליהם שום השפעה. אבל הם התעקשו. "לפני יומיים, יומיים לפני שהטילו את הרימון, עצרו אותו שוב, את עז אל-דין. באו ואיימו שפיוצצו לי את הבית. "אחר-כך נודע לי על הרימון. בינתיים באו ופיצצו את הבית שלי. בלי חוכמות.

זה השער ליהודים הפקודת המימשל הצבאי הרס טראקטור את השער המזרחי ההיסטורי של מיסגד-המערה. הכותל ו" חוששים רבים מבין נכבדי-חברון.

שמשביב לכותל. כאן בטח רוצים להפקיע את מערת-המכפלה והשטח שמסביבה. המפוקחים שבנכבדי-העיר יודעים ששמו- עות אלו, בתוספת העובדות המרות של מעשי-העונשין, יביאו לידי פעילות-חבלנית. על-כן גם החליטו, עת התכנסו הנכבדים בראשותו של אל-ג'עאברי, השבוע, לשגר מישלחת-חברונים לעמאן. "נתבע מאירגוני החבלנים לא לפעול בחברון ובגדה, אמ- רו, השבוע. "כדי למנוע אייבנות עם ה- ישראלים!"

אך ספק רב אם הקיצוניים שמשני הצד- דים יטו אוון לפניות מעין אלו.

תגובת המימשל הצבאי היתה מהירה — ימערורת דאגה.

כי מיפקדת יהודה והשומרון, בהוראתו הישירה של דיין, לא הסתפקה בכיצוע עש- רות מעצרים. היא גם לא הסתפקה בפיצוץ הפגנתי נוסף של בתי-עצורים — ביניהם כאלה שלא היו קשורים כלל בתקרית. המימשל החריף את היחסים כלפי כל חושבי-חברון. הוא הציב שומרים על גגות של בתים הסמוכים למיסגד — שפוגו ב- כוח מתושביהם ומבעליהם החוקיים, לשם כך; הוא הקים את מישמר המערה, שבהכרח ייהפך לכת צבאית-דתית למחצה, לשמל של שליטה-בכוח היהודית על העיר חברון.

והוא הרס — שוב בפקודתו הישירה של דיין — את השער המזרחי המוביל למי- גד-איבראהים, שער היסטורי שנבנה כימי הסולטאן מנצור כן-לאון, יחד עם המד- רגות שנבנו לידו על-ידי הסולטאן סולי- מאן בן-עבד-אלי-מלק.

מדוע הורה דיין על הריסת השערים? פשוט מאוד: "כדי שתהיה כניסה מיוחדת ליהודים", כפי שהתבטא אחד המתחללים.

שעור לא? זו היתה השאלה המרכזית בפרשת-ההריסת החדשה.

כי למערת-המכפלה עצמה אין כניסה ל- אף אחד. המערה דמוסת-אחירי וחסר כני- חמצן. כל הנכנס למערה בה מצויים, כב- יכול, קיבורת-האבות, ללא מסיכת-גז — נחנק.

אפשר לגשת רק לרחבה שבתוך מיסגד מוסלמי. שם, בקיר, קיים אשנב גדול דרכו ניתן להציץ לעבר חשכת-המערה. עד כה, נהגו לזרום מתפללים יהודים ומאמינים מוסלמים, איתוך המיסגד, דרך המדרגות עליהן הושלך הרימון העקובי-בדם. עתה הרוסו אנשי-דיין אתר ההיסטורי כדי לאפשר ליהודים להיכנס, דרך כניסה נפרדת — אל אותו מיסגד מוסלמי ממש.

כך נשאר שאלת-השאלות פתוחה: האם מותר ליהודים, הנועלים נעליים בניגוד ל-